

Бележка от автора към българското издание

За мен е голяма чест и радост да знам, че *Твоите пари* ще намери читатели в България. Едно от нещата, които научих през дългите години на рисуване, писане и говорене с хората по темата за парите, е, че макар валутите и данъчните закони да се променят и културите да имат собствена история и нюанси, битките, които водим във връзка с парите, в същността си са удивително сходни.

Притесняваме се за пари.

Избягваме да говорим за пари.

Използваме парите, за да мерим неща, за чието измерване те никога не са били предвидени.

И – често мълчаливо – се чудим дали правим което и да било от тези неща по *правилния* начин.

Това е причината да съществува тази книга. Не за да ви даде още една система, още един набор от правила или още една формула, а за да създаде пространство за провеждане на различен тип разговор – разговор, белязан от малко повече честност, малко по-малко срам и много по-голямо любопитство. Опитът ми показва, че предизвикателствата, свързани с управлението на парите – и може би още повече онези, свързани с говоренето за пари – са почти универсални.

Подхождаме към парите със своите надежди, страхове, семейна история, навици и предположения. Парите рядко са просто пари; те са смесица от памет, идентичност, любов, сигурност, обществено положение и възможности. Тази концепция е в основата на подхода, който съм възприел. Целта е да разпаля смислени разговори за парите чрез емпатия и внасяне на яснота, а не чрез формули или провокиране на срам.

Моята надежда за вас, българските читатели, е проста: не да ви казвам как да мислите, а да ви помогна да си изясните кое е важно за вас. Може би скиците и есета ми ще провокират разговори край кухненската маса – с партньора, приятеля или колегата, а защо не и със самия себе си. Може би ще ви помогнат да задавате по-добри въпроси. Може би ще ви послужат като позволение – да определите какво означава *достатъчно* за вас, да спрете да живеете според разбиранията на другите и да помните, че богатството е много повече от число.

Ако ми позволите, от сега нататък, от време на време, ще си представям как седите на масата у дома, в България – било с приятел или с партньора си, разгърнали сте книгата... и си говорите за пари!

КАРЛ РИЧАРДС
април, 2026

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ

ЧАСТ 1 ОСНОВИТЕ 17

1. Пари = Чувства
2. Повече от работа
3. Силата на подредеността
4. Възприемаме парите по различен начин
5. Истинското финансово планиране
6. Четири източника на капитал
7. Парите не са просто математика
8. Извън очертанията
9. Твоят емоционален счетоводен баланс
10. Там, където животът и парите се срещат

ЧАСТ 3 ЯСНОТА 69

21. План от една страница
22. Фокусирай се там, където има смисъл
23. Силата на паузата
24. Парите като огледало
25. Защо?
26. Три въпроса
27. Твоите пари, твоите цели
28. Целите са предположения
29. Сблъсък на ценности
30. Упражнение по харчене

ЧАСТ 2 МИСЛОВНА НАГЛАСА 47

11. Изборът е твой
12. Без засрамване. Без обвиняване
13. Твоята база за сравнение
14. Имам повече от теб
15. Числото над главата ти
16. Нямаш никаква представа колко пари изкарват другите
17. Съблазнителната сила на лукса
18. Желанието да изпревариш другите е капан
19. Разминаване в оценката
20. Достатъчно

ЧАСТ 4 ДЕЙСТВИЕ 105

31. Когато се двоумиш, действай!
32. Микродействия
33. Игра за един милион долара
34. Паричният поток като израз на любов
35. Престани да проучваш и започни да харчиш
36. Харчи по-качествено
37. Харчи парите си за преживявания с любими хора
38. Пренасочи вниманието си, вместо да се съпротивляваш
39. Щастие е там, където парите срещат ценностите
40. Преосмисли процеса

ЧАСТ 5 **ИНВЕСТИРАНЕ** 137

41. Несъответствие
в поведението
42. Да повтаряш,
докато се разориш
43. Капанът на огледалото
за обратно виждане
44. Да купуваш, надявайки се
да пожънеш успех
45. Нещо, което не харесваш
46. 99% от съседите ти
47. Скуката се отплаща
48. 30-годишната тайна
49. Две игри
50. Едно е да победиш пазара,
друго е да постигнеш целта си

ЧАСТ 7 **СПОКОЙСТВИЕ** 193

61. Съзнателно нищоправене
62. Триденевна почивка
63. Капанът на изобилието
от възможности
64. Просто шум
65. Нужда от презгръдка, когато
пазарът те плаши
66. Инвестирането не е игра
67. Цената на мълчанието
68. Списъкът с тревоги
69. Тук и сега
70. Невидимият товар

ЧАСТ 6 **РИСКОВЕТЕ** 167

51. Математиката на риска
52. Рискът, за който
не си предполагал
53. Среднощният тест
54. Голямата грешка
55. Множество възможни
сценарии
56. Капанът
на привидните модели
57. Спри да се притесняваш
за рисковете
58. Вълните са нещо нормално
59. Парадоксът на стагото
60. Не можеш да се подsigуриш
за вчерашния ден

ЧАСТ 8 **ИЗРАСТВАНЕ** 221

71. Постепенна промяна
72. От другата страна
на сложността
73. Процесът или резултатът
74. Позволи си да го направиш
75. Надскочи страховете си
76. Алпийски начин на живот
77. Погледни отгоре
78. Поведението е по-важно
от всичко останало
79. Инвестиция или разход
80. Когато притежанията ти
те притежават

ЧАСТ 9

УТРЕ 251

81. Бъдещето, за което
не си предвидил средства
82. Твоят бъдещ аз
83. Дни или десетилетия
84. Нищо не е вечно
85. По-малко далеч
от истината утре
86. Едно събитие променя всичко
87. Данъчно планиране, не данъчно
отчитане
88. Сигурността е усещане
89. Вълшебното копче
за сигурност
90. Нещата се променят

ЧАСТ 10

МЪДРОСТ 279

91. Планът е на първо място
92. Спри да се обаждаш
на Джейсън
93. Проблемите са истории
94. Ти продължаваш да пушиш
95. Правилата, които не спазваш
96. Купувай си щастие
97. Изкарваш ли достатъчно пари?
98. На математиката не ѝ пука
99. Твоите бели петна
100. Една и съща цел,
различни пътища
101. Бъди благодарен!

Въведение

Това не е книга, а детонатор за разговори.

Хайде, пробвай! Хвърли я в някоя стая и виж какви разговори ще *избухнат* – такива, от които се нуждаем отчаяно по въпросите за парите.

Твърде дълго избягваме да говорим за парите. Не обсъждаме темата с половинката си, нито с децата, нито с колегите. И така ни кара да изпитваме срам или вина. Объркваме се, когато парите – които уж се отнасят до таблици и калкулатори, внезапно се превърнат в емоционален спор или – ще си позволя да го кажа – дори кавга.

Целта ми е проста: да предложи 101 отправни точки за провеждане на по-добри разговори за пари.

Може да си виждал някои от скиците в колонката на The New York Times, която списвах в продължение на 10 години, или в предишните ми книги. Може дори да си качил някои от тях по стените у дома. Сред повече от 800 подбрах внимателно 101, които, вярвам, ще ти бъдат най-полезни за инициране на смислени разговори по темата за парите.

На следващите страници няма да намериш съвети или трикове. Нито списъци от типа *Седем лесни стъпки* или *Безотказно работещи формули*. Просто предлагам нови начини на мислене за парите; нови начини на говорене

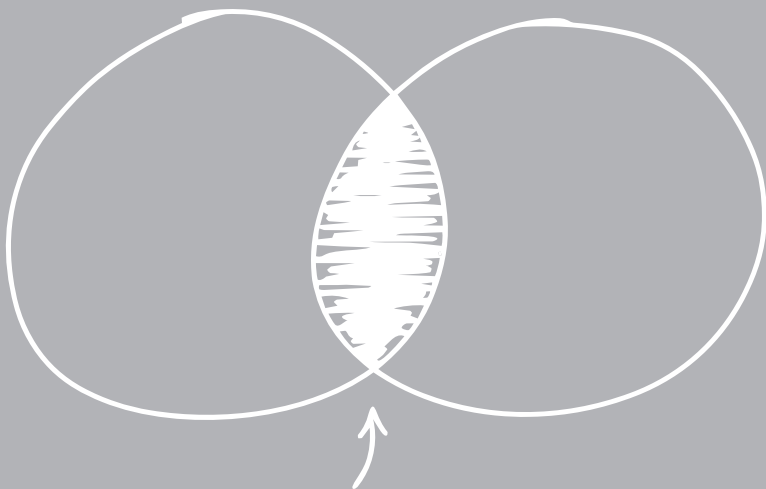
за парите – с идеята да ти помогна да си изградиш една по-различна представа за богатството във всичките му измерения.

Всяка глава е самостоятелна, но заедно формират мозайка от прозрения, която поставя под въпрос традиционните представи за финансите. Някои текстове ще те подтикнат да кимаш в знак на съгласие. Други може да те накарат да се чувстваш неловко. Най-добрите измежду тях ще постигнат и двете.

Дръж тази книга на масичката си за кафе. Споделяй я с приятели. Използвай я като отправна точка, когато разговорите за пари забуксват. Прегъвай ъгълчетата на страниците, които те докосват дълбоко. Умишлено съм оставил предостатъчно празно пространство – използвай го! Пиши в полетата. Книгата е твоя, така че я използвай, както намериш за добре.

Парите не са просто числа; те имат отношение към нашите надежди, страхове, ценности и мечти. Крайно време е да започнем да говорим за тях през тази призма.

И така, да се потапяме в същинската част на нашия разговор!

ЧАСТ 1

ОСНОВИТЕ

ПАРИ = ЧУВСТВА

Пари = Чувства

Кое е първото нещо, за което се сещаш, когато в съзнанието ти изплува думата *пари*?

Задавал съм този въпрос хиляди пъти и мога да те уверя, че в отговорите си хората никога не споменават таблици, калкулатори или математика.

Вместо това посочват неща като *свобода* и *сигурност*. Или споменават *страх*, *въннение*, или *притеснение*.

Ако изобщо са ни учили нещо за парите, то е, че са математика. И че вървят ръка за ръка с таблици и калкулатори. И изискват рационалност и здрав разум.

Оказва се обаче, че парите не са просто числа върху бял лист. Парите са и образованието на децата ти. Безопасността на дома ти. Страхът, че може да останеш без дом или без ваканцията, която винаги си искал да си подариш.

Всички знаем, че в математиката 2 плюс 2 винаги е равно на 4 – без значение колко сме разтревожени, уплашени или развълнувани. Но парите не са математика, а палитра от емоции – като страх, алчност, несигурност, гордост и пр.

Пари ≠ Математика

Пари = Чувства

